

KIRJALLINEN KYSYMYS 627/2010 vp

Yksityistielain ristiriitaisuus perustuslain kanssa

Eduskunnan puhemiehelle

Suomen perustuslain 2 luvun pykälät 6, 18, 20, 21 ja 22 määrittävät, että kaikki kansalaiset ovat samanarvoisia asuinpaikastaan, siviilisäädystään ja syntyperästään riippumatta.

Yksityistielaki on herättänyt laajaa keskustelua myös suhteessa perustuslakiin. On jopa arvioitu, että yksityistielaki on ristiriidassa voimassa olevan perustuslakimme kanssa. Noudattaessa perustuslakia yksityistielakia tulisi kaikeksi muuttaa siten, että kaikille kansalaisille olisi samoin kustannuksin olemassa oleva tie kotiinsa.

Perustuslain 10 luvun pykälät 106 ja 107 antavat selkeän kuvan siitä, että jos lain tulkinnassa on ristiriita, tulee noudattaa perustuslakia.

Kysyisinkin, miksi nyt ei näin tehdä, vaan yksityisteiden varsilla asuvat maksavat tiensä ja kiinteistöveronsa, mutta pääteiden varsilla asuvat maksavat vain kiinteistöveronsa. Näin tasa-arvo ei toteudu.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitämme asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Miksi yksityistielakia noudatetaan perusteluissa mainitun mukaisesti, vaikka se on ristiriidassa perustuslain kanssa?

Helsingissä 1 päivänä heinäkuuta 2010

Timo V. Korhonen /kesk
Merja Kyllönen /vas

Raimo Piirainen /sd

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Herra puhemies, olette toimitannut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Timo V. Korhosen /kesk ym. näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 627/2010 vp:

Miksi yksityistielakia noudatetaan perusteluissa mainitun mukaisesti, vaikka se on ristiriidassa perustuslain kanssa?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Ihmiset ovat yhdenvertaisia lain edessä. Tätä perustuslain 6 §:n 1 momentin säännöstä yleisestä yhdenvertaisuuden periaatteesta täydentää saman pykälän 2 momentin säännös syrjintäkiellosta. Sen mukaan ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan esimerkiksi sukupuolen tai iän tai muun sellaisen henkilöön liittyvän syyn perusteella.

Yksityistielakia koskeva kysymys ei ole merkityksellinen perustuslain 6 §:n 2 momentissa tarkoitetun syrjintäkiellon kannalta. Laissa ei säädetä ihmisten asettamisesta eri asemaan mainitussa perustuslain kohdassa lueteltujen tai niitä vastaavien, henkilöön liittyvien syiden perusteella.

Yleiseen yhdenvertaisuusperiaatteeseen katsotaan sisältyvän mielivallan kieltö ja vaatimus samanlaisesta kohtelusta samanlaisissa tapauksissa. Eduskunnan perustuslakivaliokunnan käytännössä on vakiintuneesti katsottu, ettei yhdenvertaisuusperiaatteesta johdu tiukkoja rajoja lainsäätäjän harkinnalle pyrittäessä kulloisenkin yhteiskuntakehityksen vaatimaan sääntelyyn (ks. esim. PeVL 1/2006 vp).

Tieosakkaita kohdellaan yksityistielaisissa keskenään yhdenvertaisesti eikä hallituksen mielestä voida väittää, että tieosakkaille yksityistielaisissa säädettyt velvollisuudet olisivat muihin ihmisiin verrattuina perusteettomia tai mielivaltaisia.

Perustuslain 106 §:n säännöksellä perustuslain etusijasta on tuomioistuimelle luotu toimivalta antaa sen käsiteltävänä olevassa asiassa perustuslaille etusija, jos lain säännöksen soveltaminen olisi ilmeisessä (so. selvästi ja riidattomasti) ristiriidassa perustuslain kanssa. Tätä koskeva väite on siis esitettävä tuomioistuimelle josakin sen käsiteltävänä olevassa, yksityistielain soveltamista koskevassa asiassa. Hallitus ei voi ottaa kantaa siihen, millä tavalla hallitusvallasta riippumattomat tuomioistuimet yksityistielakia tai perustuslain 106 §:ää soveltavat.

Helsingissä 14 päivänä heinäkuuta 2010

Liikenneministeri Anu Vehviläinen

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Herr talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 627/2010 rd undertecknat av riksdagsledamot Timo V. Korhonen /cent m.fl.:

Varför iakttas lagen om enskilda vägar i enlighet med motiveringen trots att det står i strid med grundlagen?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

Alla människor är lika inför lagen. Den här bestämmelsen om principen om allmän jämlikhet i 6 § 1 mom. i grundlagen kompletteras av bestämmelsen om förbud mot diskriminering i samma paragrafs 2 mom. Där sägs att ingen utan godtagbart skäl får särbehandlas till exempel på grund av kön eller ålder eller av någon annan orsak som gäller hans eller hennes person.

Spörsmålet om lagen om enskilda vägar är inte betydelsefullt med tanke på diskrimineringsförbudet i 6 § 2 mom. i grundlagen. I lagen föreskrivs inte om särbehandling av människor på de grunder som där räknas upp eller av liknande orsaker som gäller deras person.

I den allmänna jämlikhetsprincipen anses ingå ett förbud mot godtycke och ett krav på likadan behandling i likadana fall. Riksdagens grundlagsutskott har i sin praxis brukat anse att det av jämlikhetsprincipen inte kan härledas några strikta gränser för lagstiftarens prövning då en reglering i överensstämmelse med den rådande samhällsutvecklingen eftersträvas (se t.ex. GrUU 1/2006 rd).

Vägdelägare behandlas jämlikt i lagen om enskilda vägar och regeringen anser inte att man kan påstå att de skyldigheter som lagen påför vägdelägarna skulle vara omotiverade eller godtyckliga jämfört med andra människors skyldigheter.

Utifrån 106 § i grundlagen om grundlagens företräde har domstolarna getts behörighet att ge grundlagen företräde i den sak som domstolen behandlar, om tillämpningen av en bestämmelse i lagen uppenbart (dvs. klart och obestridligt) står i strid med grundlagen. Ett påstående om detta måste alltså föreläggas domstolen i ett ärende om tillämpningen av lagen om enskilda vägar som domstolen behandlar. Regeringen kan inte ta ställning till hur domstolar som är oavhängiga av förvaltningsmakten tillämpar lagen om enskilda vägar eller 106 § i grundlagen.

Helsingfors den 14 juli 2010

Trafikminister Anu Vehviläinen